

Brudstykker af et livsstykke

Pernille Darling Rasmussen

Brudstykker af et livsstykke

Pernille Darling Rasmussen

Forlaget Snepryd

Indhold

2015	7
Del 1 - Barndommen	10
1958	11
1960	19
1963	22
1964	25
1965	29
Del 2 - Voksenlivet	34
1970	35
1972	45
1976	52
1979	58
Del 3 - Opløsning	90
1994	91
1996	96
1998	98
2004	111
Del 4 - Forsoning	115
2007	116
2013	122
2015	124
Efterskrift	126

Brudstykker af et livsstykke

© Pernille Darling Rasmussen og Forlaget Snepryd 2021

Redaktør: Laura Priyanka H. Andersen

Korrektur: Charlotte Kindt

Omslag: Andy Rosenvold

Bogen er sat med Georgia 11/14

1. e-bogsudgave

ISBN: 978-87-93377-65-3

Tak til Gülcan K. Yilmaz, Mie Pedersen og Birgit Emilie Nielsen for at hjælpe til med bogen

Alle rettigheder forbeholdes

Kopiering af denne bog må kun finde sted på institutioner eller virksomheder, der har indgået aftale med Copydan Tekst & Node, og kun indenfor de rammer, der er nævnt i aftalen

Forlaget Snepryd

Sverkilstrupvejen 7

3390 Hundested

www.snepryd.dk

info@snepryd.dk

Det er på vilde buske, verdens sjældne blomster gror.

(Tove Ditlevsen)

"Kære dejlige Rete

Tillykke med dagen.

Se på vejret. Det passer til dig, min lille solstråle. Håber du må få mange, mange dejlige år (sammen med mig) og vores pragtfulde børnebørn.

*De Kærligste hilsner fra din mand"
(min fars sidste fødselsdagskort til min mor)*

Der er en unødvendig nedtonet og nærmest trist stemning på et hospital. Måske er den uundgåelig, fordi det er her, mennesker befinder sig i deres allermost sårbare stunder. Selv ved glædelige begivenheder, som når et barn kommer til verden, er der bare noget dunkelt, der lurder. Som om man bliver ekstra bevidst om, at det her liv, man står med i hænderne - uanset om det tilhører en selv, eller en man holder af - ikke vil vare for altid. Og at man nok bør få sagt og gjort alt det, man tænker dybest indeni, mens tid stadig er.

Jeg har set, at der er andre steder i verden, hvor hospitaler indrettes med farver og en hjemlig stemning. En mere personlig atmosfære. Det er dansk at være nedtonet og pragmatisk. Ingen udbrud af følelsesmæssig art. Når hospitalsstuer skal indrettes, bliver det i dæmpede farver, og møblementet kun det absolut mest nødvendige. Den neutrale indretning kan allerhøjst kede folk. Men ingen beklager sig over usmageligt eller højrøstet design i indretningen. At være højrøstet er noget af det værste, man kan være. Eller fuld af fejl. Min mor har også altid været nedtonet. Det er der nok ikke så mange, der vil sige, når de har oplevet hende – smilende, lattermild og altid med en kvik bemærkning. Men nedtonet om sig selv og sine egne behov. Hun ville ikke pylres om. Hun kunne græde med på alle sorger i hele verden. Ikke påtaget, men fordi hun følte med alles smerte. Intet var for småt. Min mor følte med alle andres ulykke, og alligevel tillod hun ikke sig selv bare et øjeblik selvmedlidenhed. Selv ikke, når det var helt på sin plads. Måske derfor har der også altid været et sted dybt inde i min mor, hvor ingen blev lukket ind, og hvor hun kæmpede med et kæmpestort monster af uforløst sorg. Jeg tror, min far er den eneste, der kom tæt på.

En alarm bipper rytmisk. Jeg kigger på min mor. Hendes iltmætning i blodet er faldet, meddeler en skærm med blinkende og lysende tal. Jeg holder hendes hånd, men for første gang i 39 år klemmer hun ikke tilbage med sin lille, stærke og altid brune hånd. Min far sidder på den anden side af sengen og holder hendes anden hånd. Han græ-

der stille. Måske er hans sorg, ligesom min, en sorg over, at hun ikke lod os favne sine fejl.

”Dit liv minder mig lidt om en græsk tragedie,” sagde jeg engang til hende. Hun havde smilet svagt med tårer i øjnene. Var det første gang, hun for alvor følte anerkendelse af, hvor meget hun har stået igennem? Måske var det endda første gang, at hun tillod sig selv at tænke og mærke det, vi andre kunne se ... Hendes liv havde ikke været en dans på roser. Dette var ikke en direkte tilgivelse af det, hun gjorde skævt i min barndom. Men så tæt på, man kunne komme. For der var stadig det her rum, hvor selv jeg – hendes hjertes hjerte – ikke kunne tillades adgang.

Derfor er det måske heller ikke så meget det at skulle leve videre uden en mor, der fylder hos mig denne dag på sygehuset. Jeg har fået alt det, man har brug for fra en mor, for at man kan blive et helt og selvstændigt menneske, der både kan holde af sig selv og andre. Men hvornår mon man er så gammel, at man ikke får brug for at ringe til sin mor efter et råd eller den helt ubetingede støtte, man ikke rigtigt kan få andre steder i samme grad? Jeg ved det ikke, men det er ikke den tanke, der skræmmer mig. Det er, at vi skal skilles for altid, uden at jeg har fået lov til at give tilbage. Uden at jeg har fået lov til at sige, at på trods af alt, så ser jeg tilbage på en barndom, hvor jeg følte mig tryk og elsket. Og jeg er ked af, at hun ikke skal have flere af sine beskedne ønsker opfyldt. Det er mest sorgen over, at ‘skæbnen’ ikke har tildelt min mor lidt mere af det gode. Nu, hvor hun endelig virker i ro og nærmest lykkelig, mens hun sidder med et af sine elskede børnebørn.

”Hvad er ukrudt egentlig?” spurgte jeg engang min mor, og hun svarede:

”Ukrudt er bare smukke blomster, der vokser, hvor det passer dem, og de kan ikke købes for penge.”

I min mors hjerte var der altid plads til dem, der ikke passede ind. Mælkebøtterne i stauvedet. De urolige børn ved det fine middagselskab. Hun forlangte, at børn blev hørt på lige fod med voksne. At sige: ”Nu skal de voksne lige tale sammen” kom man ingen vegne med hos min mor. Hun insisterede på, at den hjemløse skulle tiltales med samme respekt som direktøren. Det er på den ene side så banalt, og på den anden side så vigtigt at fremhæve for at forstå, hvem min mor var, og hvorfor det var så stor en sorg for hende, at der var nogle,

hun bare ikke kunne redde. Hun var et ualmindeligt menneske i et
tilsyneladende almindeligt liv.

Del 1 - Barndommen

Hun er 10 år og allerede vant til at hjælpe godt til i hjemmet. I hvert fald hvis hun ikke kan slippe udenom. Hun er hurtig til bens, har et vågent blik og tænker hurtigere end mange andre på sin alder. Lidt for hurtigt nogle gange, synes hendes mor. Hun er ikke særlig høj og hendes hud, øjne og hår har en farve, så man kunne tro, at hun kommer fra mere sydlige himmelstrøg. Det udseende har hun fra sin far. En stærk mand, der elsker sine døtre og alle andre børn for den sags skyld. For det meste er han mild, humoristisk og venlig. Han har et fint navn: Sigurd Darling.

Måske er det Meretes hurtighed, som gør, at der kun eksisterer få billeder af hende. Der er særligt et, der viser hende ret præcist, som hun er. En urolig sjæl. Hun står lidt skråt ved siden af sin smilende storesøster og sin mor. Hun ser selv trodsig ud på billedet og læner sig væk fra sin mor, der har fat i hendes skulder. Det ser sjovt ud, men hendes mor har næppe fundet det morsomt. Hun kan huske det. Hun gad ikke stå stille og vente på, at fotografen fik taget billedet. Hun havde allerede siddet stille længe nok, mens hendes mor frise-rede hendes mørke og let krøllede hår og herefter placerede en stor sløjfe omkring en mørk lok hår, til udtalt irritation for Merete.

Det er den tid på året, hvor Merete er brunest. Der kan ribbes ribs og plukkes solbær fra den store have, og hendes mor forlanger en skål-fuld af de mest modnede bær, før Merete kan rende afsted med sine venner. Hun har ikke tid til det og beslutter, at hun hellere vil tage den eventuelle, eller snarere uundgåelige konsekvens senere, end at risikere at gå glip af noget med sine venner nu. Hendes forældre er af den støbning, der ganske vist sukker tungt, men sjældent for alvor bliver vrede. Hun tager en hurtig beslutning og fylder skålen med blade, som hun hiver af en lang gren i en glidende og beslutsom bevægelse. Det kradser i håndfladen, og grenen trækker sig tilbage i et hurtigt, fornærmet ryk. Den ser lidt sølle ud nu uden de friske blade til at smykke sig med, og Merete siger undskyld til ribsbusken i tankerne. Hun tager nogle store klaser ribs og lægger dem øverst

i skålen, børster jord af knæene og skynder sig ind i køkkenet. Hun sætter skålen unødvendigt hårdt ned på bordet, for at hendes mor skal kunne høre, at hun har gjort præcis, som hun er blevet bedt om. Samtidig vender hun sig og sætter af mod døren, mens hun råber over skulderen:

”Hej hej, mor! Vi ses senere!”

Når hendes mor opdager bedraget, vil Merete allerede være afsted på sin rustne, men trofaste cykel. Ud på vejen. Ud i aftensolens sidste stråler og solsortens sang til sin mage. Bare ud i livet.

-

Meretes mor hedder Ester. Eller faktisk Ester Darling efter hun er blevet gift. Det lyder lidt mere som en filmstjerne, end da hun hed Ester Andersen, men det er nok også det eneste ved hende, der giver associationer i den retning. Hun ser ud som mange andre mødre på den tid. Går i storblomstrede kjoler, har håret samlet i en praktisk frisure og har hænder, der røde og let rynkede vidner om, at de har været meget i vand. Hun arbejder hårdt med hus og hjem, giver sine piger og sin mand det, de har brug for, og tænker ikke meget over sine egne ønsker for livet. Hun siger det i hvert fald ikke højt, hvis hun tænker over det. Hun er en pragmatisk kvinde og en stabil mor. I Meretes hjem er der kun én vandhane, og den er i køkkenet. Tøj bliver vasket i den store gruekedel, og bad har de ikke noget af. Vandet i hanen er koldt, og det er lidt af et kunststykke at skulle vaske sig over det hele, når man ikke har andet til rådighed end sin egen balance, koldt vand og nogle klude. Men har man ikke prøvet andet, så ved man ikke, at der er noget at savne.

Rene og pæne er Merete og hendes to år ældre søster, Annelise, dog altid. Tøjet er også pletfrit. Hendes mor går op i, at hendes piger tager sig ordentligt ud, selvom de ikke er en familie med mange penge. Men de har, hvad de skal bruge.

Merete sætter cyklen i gang ned ad bakken og smider ubesværet sine ben op på styret, mens hun bare lader cyklen få mere og mere fart på. Det strejfer hende kort, hvor meget hun vil slå sig, hvis hun væltede. Så ville hun få lyserøde pletter rundt omkring. Det har hun haft mange gange, når hudafskrabbinger er hele midt på den solbrune hud. Men vælte? Det gør hun jo heller ikke. Hun har styr på det her liv.

Et andet sted i Grenå, og lidt senere på aftenen, står en spinkel,

lyshåret dreng. Han er 11 år og fylder 12 til december. Han hedder faktisk 'Juul' til mellemnavn, fordi han er født så tæt på juleaften. Nu balancerer han både på kanten af puberteten og på en trappesten tilhørende familiens hus på Engdraget. Solen står lavt og kaster et gyldent skær over haven og på de svirrende insekter, der kommer til at ligne små lysende og dansende pletter i luften. Han fryser, selvom det er en lun sommer. Det er sent, og han burde egentlig sove nu, men det kan han ikke, så længe katten ikke er kommet hjem. Han kalder på den, rasler med madskålen, og får kun svar af sine to storebrødre, der driller gemytligt, fordi han ikke vil gå i seng, før katten er hjemme i varme og tryghed. Han sukker, men ignorerer dem og bliver ved. Endelig kommer den frem imellem buskene, der afgiver en brusende lyd af blade, der ufrivilligt mases sammen og derefter finder tilbage til deres vante plads. Med løftet hale nærmer den sig på lette og hurtige fjed. Den spinder svagt, som om den vil berolige og sige, at alt er okay. Eller måske er den bare begejstret ved lyden af sin madskål. Gert er ligeglad. Han er bare lettet over, at katten er hjemme, så han kan få ro til at falde i søvn. Omsorg har han masser af i sit unge hjerte. Både overfor dyr, og endnu mere overfor sine to mindre brødre, der er kommet til som efternølere.

Hans mor og far siger ikke noget til det, når han aften efter aften står tålmodigt og kalder på katten. De er meget forskellige af sind, hans forældre, og Gert minder klart mest om sin mor. De to tænker ens og ser lyst på tilværelsen næsten uanset, hvad der kommer deres vej. Hans far, Hans Kristian, er som mange andre fædre, der går på job og får maden og avisen serveret hjemme. Han går med ternede hjemmesko og brokker sig over regeringen. Han er let at ophidse og virker ikke synderligt interesseret i sine drenge, selvom han nu har fem i flokken. Eller måske er det netop, fordi han nu har hele fem drenge. Gert tænker allerede i denne alder, at han vil udvise langt mere engagement, når han engang selv får børn. Han kan slet ikke forestille sig andet, end at han også skal stifte familie. Men for nu er det de to små brødre og katten, der nyder godt af hans naturlige opmærksomhed på andres ve og vel. Han har lige skaffet sig en læreplads som købmandselev. Her skal han begynde, når han har afsluttet sin skoletid. Han har ikke tænkt særligt meget over, om det er det, han vil. Men han ved i hvert fald, at han er meget træt af skolebænken. Det er for let for ham og kedeligt bare at lire kongerækken af. Desuden har han